

УДК 330.342

Дем'яненко Т.І., к.е.н., доцент

Українська інженерно-педагогічна академія

УДОСКОНАЛЕННЯ МОДЕЛІ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

В роботі розглянуто процес остаточного відбору конкретних інвестиційних і інноваційних пропозицій для фінансування який зв'язаний з ранжируванням цінностей і вибором оптимальної і зваженої лінії поведінки підприємства і повинен здійснюватися тільки після комплексного аналізу і оцінки інвестиційно - інноваційних пропозицій на відповідність пріоритетам підприємства і довгострокової стратегії.

Ключові слова: адаптація, інноваційно-інвестиційний розвиток, управління підприємством, механізм, підприємство.

Demyanenko T.

IMPROVING MODELS OF ADAPTIVE CONTROL INNOVATIVE-BY INVESTMENT DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

In the work of razganata the final selection process of specific investment and innovative proposals for financing associated with ranking the values and selecting the optimal and prudent line of conduct of the enterprise and should be pursued only after comprehensive analysis and evaluation of investment and innovative proposals for compliance with the priorities of the enterprise and long-term strategies.

Key words: adaptation, innovation and investment development enterprise management mechanism.

Демьяненко Т.И.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МОДЕЛИ АДАПТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В работе рассмотрено процесс окончательного отбора конкретных инвестиционных и инновационных предложений для финансирования который связан с ранжированием ценностей и выбором оптимальной и взвешенной линии поведения предприятия и должен осуществляться только после комплексного анализа и оценки инвестиционно - инновационных предложений на соответствие приоритетам предприятия и долгосрочной стратегии.

Ключевые слова: адаптация, инновационно-инвестиционное развитие, управление предприятием, механизм.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Вітчизняні підприємства часто не відповідають вимогам ринкової економіки не лише через зношеність свого устаткування, але і за багатьма іншими показниками: усе відчутніше стає старіння основних фондів, промисловість потребує нових технологій, досконаліших механізмів організації виробництва і управління, а модернізація і технічне переоснащення вимагають значних інвестиційних вливань. Усе це обумовлює необхідність залучення інвестицій і ретельного аналізу практичного досвіду розробки ефективного механізму управління інноваційно-інвестиційними проектами з метою розробки перспективних напрямів розвитку комплексного управління інноваційно-інвестиційною діяльністю в Україні [1].

Процес остаточного відбору конкретних інвестиційних і інноваційних пропозицій для фінансування зв'язаний з ранжируванням цінностей і вибором оптимальної і

зваженої лінії поведінки промислового підприємства і повинен здійснюватися тільки після комплексного аналізу і оцінки інвестиційно - інноваційних пропозицій на відповідність пріоритетам промислового підприємства і довгострокової стратегії. Сучасне управління усе більш явно перетворюється на особливу сферу діяльності, безпосередньо пов'язану з управлінням інвестиціями і інноваціями, організацією проектування і будівництва, забезпеченням інтересів усіх учасників інвестиційного циклу.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. З того часу цими питаннями займалися багато вчених, застосовуючи різноманітні підходи та розглядаючи зазначений термін з власних позицій. Серед останніх робіт щодо визначення інновацій, з економічної точки зору, можна виділити дослідження К. Макконелла, Б. Санто, Н. Лапина, В. Рубана, Р. Фатхутдінова, Ф. Валенти, В. Плаксіна, Г. Гамидова, П. Друкер та інші.

Проведене дослідження свідчить про те, що незважаючи на значну опрацьованість зазначеної проблеми, кожен автор одностороннє розглядає поняття «інновація». В сучасних дослідженнях вченими досі не знайдено єдиного підходу та однозначної трактовки й розуміння сутності категорії «інновація».

Цілі статті. Є удосконалення стратегічно орієнтованої моделі адаптивного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інноваційна система управління промисловим підприємством в будівництві є комплекс заходів, спрямованих на координацію господарської діяльності з метою отримання позитивних результатів.

Інноваційний менеджмент спрямований на утворення нового середовища функціонування і розвитку будівельного виробництва, адаптований до змін соціально-економічної ситуації в країні і у цій галузі національного господарства і його можна розглядати як комплексну систему управління промисловим підприємством.

Адаптивне управління інноваційно-інвестиційним розвитком промислового підприємства за своєю функціональною спрямованістю має бути комплексним, гнучким, масштабним, надійним і цілісним (рис. 1) [2].

Для підвищення інвестиційної привабливості підприємства пропонується інноваційний метод управління на основі використання стратегічних карт, суть якого полягає у визначенні найбільш суттєвих економічних індикаторів діяльності конкретного підприємства і визначенні міри взаємозв'язку між цими результативними економічними показниками і глобальними стратегічними цілями підприємства.

Рис. 1. Функціональні напрями реалізації адаптивного управління інноваційно-інвестиційним розвитком промислового підприємства

Комплексність системи полягає в організації роботи в єдиному інформаційному середовищі, що дозволяє впливати на усі процеси, що протікають в кожній окремій структурі або підрозділі.

Гнучкість системи управління підприємством (автоматизація виробництва) виражається в здатності змінювати напрям інноваційної і інвестиційної діяльності, а

також податкової і облікової політики відповідно до умов зовнішнього середовища, що змінюються.

Масштабність системи характеризується грамотним підходом до пошуку і освоєння нових ринків збуту, знаходженням резервів для розширення виробничих і інших потужностей, організацією нових робочих місць.

Надійність і цілісність полягає в зборі і обробці достовірної інформації про реальний стан справ в цілому по підприємству з метою проведення аналізу і вироблення на його основі своєчасних заходів по вибору правильного напрямку організації діяльності промислового підприємства.

Для максимальної реалізації усіх можливостей підприємства переходять на автоматизовану систему управління промисловим підприємством. Це дозволяє значно спростити процес управління підприємством і завжди знаходитися в курсі змін, що відбуваються, в усіх структурних підрозділах.

Ознайомлення з діючими інструкціями, одержання додаткової інформації від осіб і підрозділів компетентних в галузі даної проблеми. Поряд з цим необхідно враховувати, що прийняте рішення не повинне суперечити існуючим актам і директиві. Керівник має бути в курсі останніх досягнень у своїй галузі, йому варто постійно працювати над підвищенням своєї фахової компетенції, створювати умови для відвідування можливості відвідувати конференції, семінари, прослухувати спеціальні лекції й інші заняття. При цьому керівниками необхідно уміти мислити економічно грамотно та застосовувати розробки науково-технічного прогресу.

Однак деякі підприємства для прийняття рішень про майбутнє або зовсім не застосовують прогнози, або застосовують їх недостатньо. Як правило, такі підприємства функціонують недовго, тому що навіть ті зміни у середовищі, які можна передбачити, стають несподіванкою: підприємство неготове для повної реалізації можливостей, що надаються зовнішнім середовищем, або терпить крах під впливом будь-якої, навіть незначної загрози.

Прогнозування – це процес розробки науково - обґрунтованих рекомендацій стосовно можливих варіантів розвитку політичних, соціальних, економічних подій, альтернативних термінів їх здійснення та визначення конкретних рекомендацій для практичної діяльності.

У більш ширшому розумінні методи прогнозування можна визначити як упорядковану сукупність конкретних форм теоретичного або практичного підходу до розробки прогнозу, одну чи декілька математичних або логічних операцій, спрямованих на отримання конкретного результату в процесі розробки прогнозів. Методи прогнозування – методи, що забезпечують науково обґрунтовані прогнози майбутнього [4].

У науковій літературі поняття «методи прогнозування» визначаються по-різному, але в них є спільна риса, всі визначення трактуються як певні дії, що спрямовані на передбачення майбутнього.

Методи прогнозування – це прийоми і способи, що виникли в результаті аналізу минулого і сучасного, при виявленні певних закономірностей за допомогою яких, проаналізувавши минуле, люди намагаються передбачити майбутнє.

Отже, управлінське рішення можна розглядати як вид діяльності, яка відбувається в керованій підсистемі й пов'язана з підготовкою, вибором та прийняттям певних варіантів дій, тобто це вид роботи в самому апараті управління, певний етап процесу управління.

В іншому розумінні управлінське рішення є описом передбачуваних дій керуючої системи щодо керованої. А методи за допомогою яких здійснюється передбачення, і є методами прогнозування.

При пошуку оптимального рішення виходять із порівняння очікуваного результату на підставі прогнозних альтернатив. Слід враховувати вплив некерованих факторів на наслідки реалізації прийнятого рішення, а також ступінь можливого максимального ризику. Проблема оптимального вибору на стадії прийняття рішення потребує врахування корисності та витрат ресурсів.

Проблеми виникають, коли на підприємстві складається така ситуація, яка відрізняється від запланованої. Кожна проблемна ситуація зумовлена внутрішніми і зовнішніми чинниками.

Таким чином, на взаємозв'язок умов здійснення прогнозу і його цілей впливає взаємозв'язок прогнозування і прийняття рішень. Рішення, як правило, приймаються на підставі даних прогнозування. У свою чергу, прийняті рішення впливають на результати здійснення прогнозів. Тому, щоб уникнути розбіжностей між прогнозуванням і прийняттям рішень, необхідне систематично коригувати прогноз, в тому числі шляхом його порівняння з цілями розвитку об'єкта прогнозування та їх здійсненням.

Ці проблеми зумовлені недоліками самої системи управління, необхідно своєчасно виявляти, усувати та запобігати їх появі в майбутньому, завдяки удосконаленню системи управління.

Зовнішні чинники - складові середовища, в якому працює промислове підприємство. Вони можуть бути прямими і опосередкованими, загрозливими і такими, що відкривають нові можливості.

На сьогодні існує багато тренінгових, семінарських центрів, шкіл для підвищення кваліфікації управлінців (наприклад MBA, MSFO тощо). Відвідування цих центрів дасть можливість підвищити кваліфікацію управлінцям, поповнити знання, а також перейняти досвід у більш досвідчених викладачів у цих питаннях, а іноді й у зарубіжних партнерів.

Світова практика управління підприємством показує, що покладатися виключно на евристичні методи при ухваленні управлінських рішень недоцільно. Тому підприємства розвинених країн використовують інфраструктуру підтримки управлінських рішень за рахунок технологій зовнішнього консультування і внутрішнього контролінгу. Використання консультантів доцільне при порівнянні управлінських рішень підприємства з діями партнерів і конкурентів. Підприємство отримує "середньоринкове" вирішення своїх проблем за рахунок використання консалтингових інструментів і методик управління [3].

Становлення моделі ринкової економіки, посилення конкуренції і темпів науково-технічного прогресу, ускладнення промислового виробництва і технологій надання послуг збільшують у декілька разів кількість проблем, що стоять перед вітчизняними підприємствами. Не всі керівники ще навчилися мислити ринковими категоріями, що підвищує актуальність вивчення методів управлінського консультування і контролінгу для прийняття на підприємствах ефективних управлінських рішень.

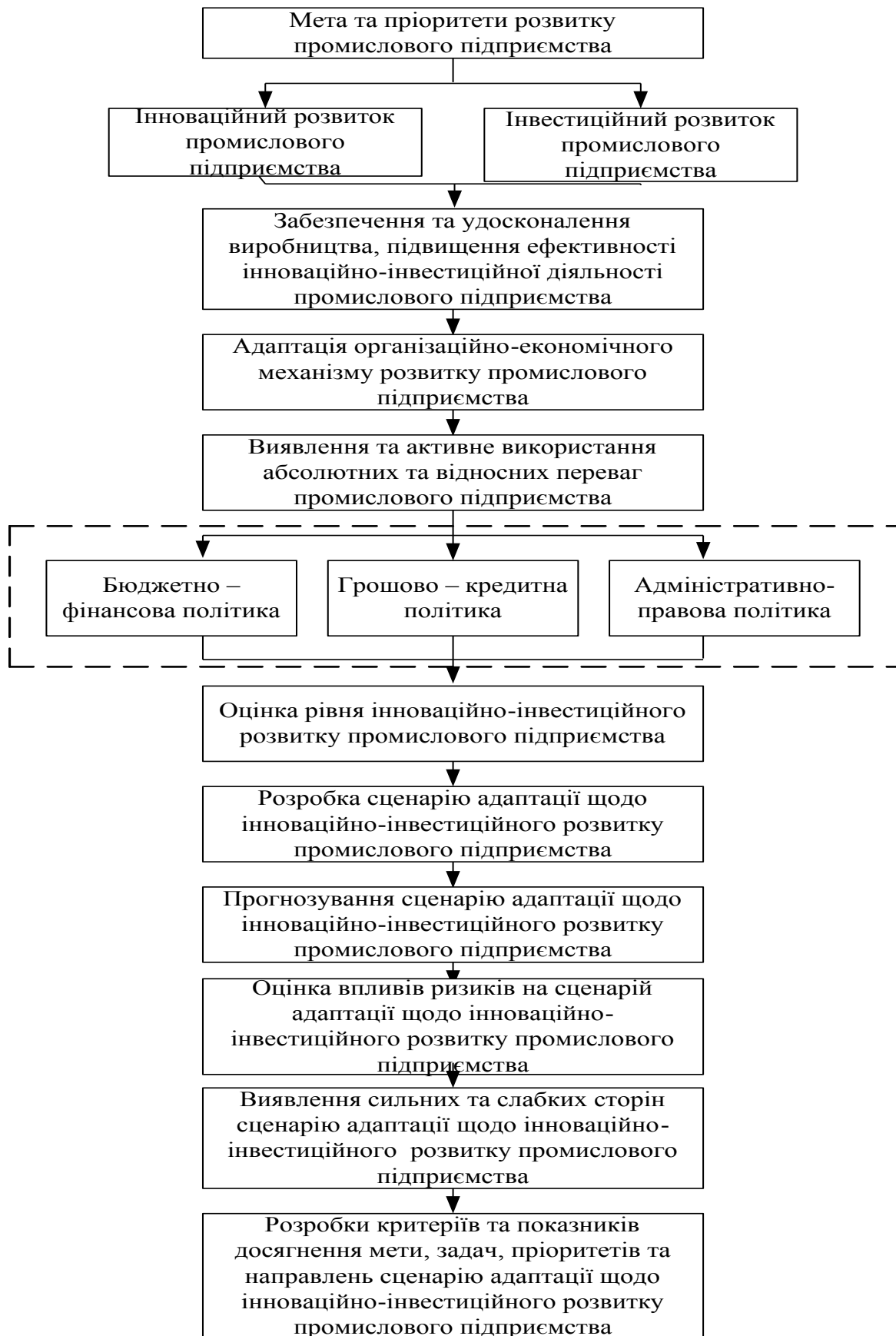

Рис.1. Стратегія адаптивного управління інноваційно-інвестиційним розвитком промислових підприємств

На процес ухвалення управлінських рішень впливає безліч чинників як

зовнішнього, так і внутрішнього характеру. Вони істотно впливають не лише на поточні рішення керівництва, але і на перспективний стійкий розвиток підприємства залізничного транспорту. Для обліку виявлених чинників потрібне раціональне використання різних підходів щодо процесу ухвалення рішення. Основними підходами до процесу ухвалення управлінського рішення на промисловому підприємстві є: інтеграційний, маркетинговий, функціональний, динамічний, відтворювальний, процесний, нормативний, адміністративний, поведінковий, ситуаційний і системний.

Кожен з наведених підходів відбиває або характеризує один з аспектів ухвалення ефективного управлінського рішення і забезпечення умов стійкого розвитку підприємства, не дублюючи, а органічно доповнюють один одного. При цьому найбільш значущим є використання системного підходу, що дозволяє здійснювати комплексне індикативне управління промисловим підприємством з використанням того чи іншого підходу до процесу ухвалення управлінських рішень залежно від рекомендацій експертів (зовнішніх консультантів і внутрішніх контролерів).

Досвід показує, що професійна консультаційна допомога у вирішенні проблем управління промисловим підприємством може сприяти істотний вплив на ефективність управлінських рішень. У ринкових умовах управління підприємствами вже не може забезпечуватися традиційними методами, коли керівники підприємств не мали необхідної самостійності. В умовах переходу до ринкової економіки ситуація змінюється докорінно, відбувається переорієнтація виробництва на кінцевого споживача товарів і послуг, коли керівник підприємства повинен виконувати усі наявні функції управління, а завдання системи управління полягає в створенні адаптивних, швидкореагуючих механізмів.

Ефективність управління залежить від великої кількості чинників, у тому числі й від способу мислення керівництва промислових підприємств. Тому одним з важливих завдань є зміна мислення, установок керівників підприємств, їх переорієнтація на роботу в нових умовах господарювання, що сприяє повному використанню можливостей управлінського консультування.

Якість управління визначається використанням нових організаційних конструкцій, інформаційних технологій, оптимізацією методів ухвалення управлінського рішення.

Розвиток науки і техніки, ускладнення економічних взаємозв'язків вносять невизначеність у діяльності промислових підприємств. Зниженню її допомагають зовнішні консультанти. При цьому постійне їх залучення є економічно недоцільним і вимагає використання внутрішнього потенціалу підприємства.

Вирішення проблем промислових підприємств припускає ухвалення ефективних управлінських рішень. Часто вони мають інтуїтивний характер і залежать від потенціалу керівництва, що може привести до помилок і нераціонального використання ресурсів підприємства. Шлях залучення зовнішніх експертів для вирішення проблем управління підприємством залізничного транспорту або використання контролінгу для створення внутрішніх регламентів вимагає достатнього ресурсного забезпечення. Головне чітко розуміти, що раціональне поєднання можливостей цих методів підтримки процесу ухвалення управлінських рішень дозволяє істотно підвищити рівень стійкого розвитку підприємства залізничного транспорту, керівництво якого повинне підтримувати розумний баланс між методами управлінського консультування і внутрішнього контролінгу.

Передумовою досягнення високих результатів діяльності підприємств є формування таких систем управління, об'єктом яких був би їх економічний розвиток, а самі системи характеризувались би інтегрованістю. Проаналізувавши діяльність вітчизняних підприємств, а також позиції сучасних науковців, які досліджують системи

управління підприємствами, можна стверджувати, що концептуальні положення і методичні підходи до формування й використання систем управління вимагають доопрацювання в напрямі їх наближення до сучасних реалій. Результатом цього є розробка моделі управлінських рішень щодо адаптивного управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємств.

Реалізація функції адаптивного управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємств у процесах функціонування й розвитку підприємства обумовлює інтегрований характер системи управління підприємством. Суть удосконалення процесу управління підприємством через інтегровану систему адаптивного управління інноваційно-інвестиційним розвитком промислових підприємств полягає у створенні системи знань і досвіду підприємства, що зменшує рівень невизначеності при прийнятті управлінських рішень через переробку та накопичення інформації за результатами аналізу та оцінки зовнішнього середовища, перспективності та цінності конкурентних переваг підприємства на ринку.

Висновки. Таким чином адаптація промислових підприємств припускає якісну зміну вживаної технології, способу організації виробництва і форм взаємодій із зовнішнім середовищем, тобто вимагає науково - обґрунтованих технічних і організаційно зважених підходів до рішення економічних завдань і використання управлінсько-технологічних, інвестиційно-інвестиційних і пошукових операцій. Адаптація внутрішньої організаційної структури до умов функціонування промислових підприємств з урахуванням особливостей його профілю, технологічного типу, конкурентного середовища, створення внутрішніх умов для забезпечення стабільного функціонування підприємств в гармонійній еволюційній взаємодії з соціально-економічним, технологічним і природним середовищем є метою реформування підприємств та підвищенням їх іміджу.

Список використаних джерел:

- 1.Гладкова О.В. Вплив інноваційно-інвестиційних процесів на фінансовий саморозвиток торговельних підприємств. – автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : спец. 08.00.08 – Гроші, фінанси та кредит. / О.В. Гладкова. – Донецьк, 2010. – 21 с.
- 2.Дем'яненко Т. І. Формування стратегії адаптивного управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємств залізничного транспорту / Т.І. Дем'яненко // Научно-практический журнал «Экономика и управление». Симферополь – 2012. - №6. – С.105-109.
- 3.Калініченко Л. Л. Підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу промислових підприємств залізничного транспорту в умовах інтеграційних процесів: дис. к.е.н : 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / Калініченко Людмила Леонідівна. – Харків, 2008. – 193 с.
- 4.Кононенко П. И. Стратегическое программно-целевое управление производственно-хозяйственной системой / Кононенко П. И. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2003. – 272 с.